

4. Nivo transporta

Ciljevi:

- Shvatiti principe na kojima počivaju servisi nivoa transporta:
 - Multipleksiranje/ demultipleksiranje
 - Pouzdan prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Kontrola zagušenja
- Protokoli transportnog nivoa na Internetu:
 - UDP: nekonektivni transport
 - TCP: konektivni transport i kontrola zagušenja

Nivo transporta 4-1

4. Nivo transporta

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

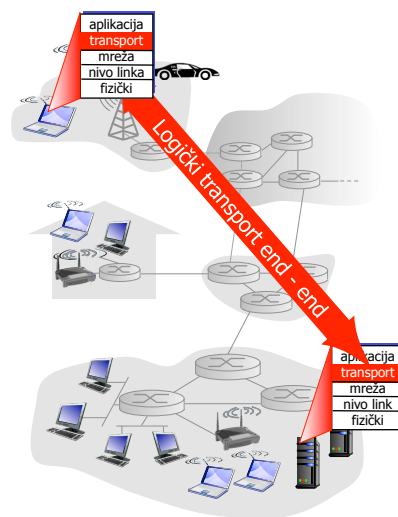
4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-2

Transportni servisi i protokoli

- obezbjeđuju *logičku komunikaciju* između aplikacija koje se odvijaju na različitim hostovima
- transportni protokoli se implementiraju na krajnjim sistemima
 - Predajna strana transportnog protokola: dijeli poruke u *segmente*, prosleđuje ih mrežnom nivou
 - Prijemna strana transportnog protokola: desegmentira segmente u poruke, i prosleđuje ih nivou aplikacije
- Više od jednog transportnog protokola je na raspolaganju aplikacijama
 - Internet: TCP i UDP

Nivo transporta 4-3

Transportni vs. mrežni nivo

- *Mrežni nivo*: logička komunikacija između hostova
- *Transportni nivo*: logička komunikacija između procesa
 - Oslanja se na servise mrežnog nivoa i poboljšava njihove osobine

Analogija:

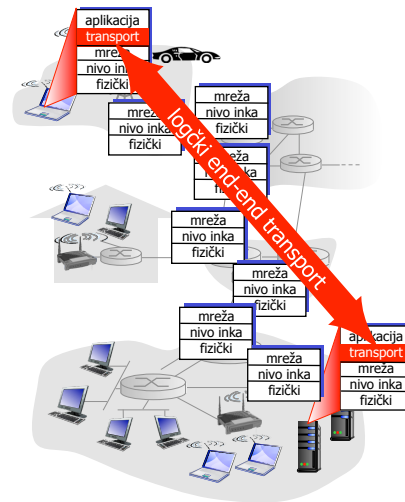
12 ljudi šalje pisma za 12 ljudi

- procesi = ljudi
- poruke = poruke u kovertama
- hostovi = kuće u kojima ljudi žive
- transportni protokol = zapis na koverti
- mrežni protokol = poštanski servis

Nivo transporta 4-4

Internet protokoli transportnog nivoa

- ❑ Pouzdana, redosledna isporuka (TCP)
 - Kontrola zagušenja
 - Kontrola protoka
 - Uspostavljanje veze
- ❑ Nepouzdana, neredosledna isporuka: UDP
 - Bez unapređenja "best-effort" pristupa IP
- ❑ Servisi koji se ne pružaju:
 - Garantovano kašnjenje
 - Garantovana propusnost

Nivo transporta 4-5

Glava 3: Sadržaj

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-6

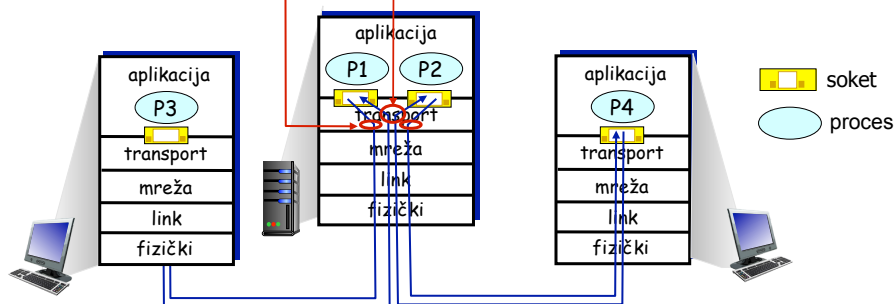
Multipleksiranje/demultipleksiranje

Multipleksiranje na predaji:

Manipulisanje podacima iz više socketa, dodavanje transportnog zaglavlja (koristi se za demultipleksiranje)

Demultipleksiranje na prijemu:

Koristi zaglavlje za predaju primljenih segmenata pravom socketu

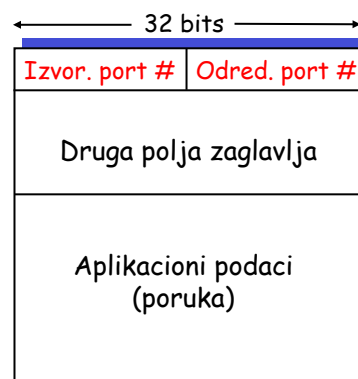
Nivo transporta 4-7

Kako funkcioniše demultipleksiranje?

host prima IP datagrame

- Svaki datagram ima izvorišnu IP adresu, odredišnu IP adresu
- Svaki datagram nosi 1 segment nivoa transporta
- Svaki segment ima izvorišni, odredišni broj porta
 - 16 bitni broj (0-65535)
 - 0-1023 su tzv "dobro poznati" portovi koji su unaprijed rezervisani (RFC1700, www.iana.org)

host koristi IP adrese & brojeve portova da usmjeri segment na odgovarajući socket

TCP/UDP format segmenta

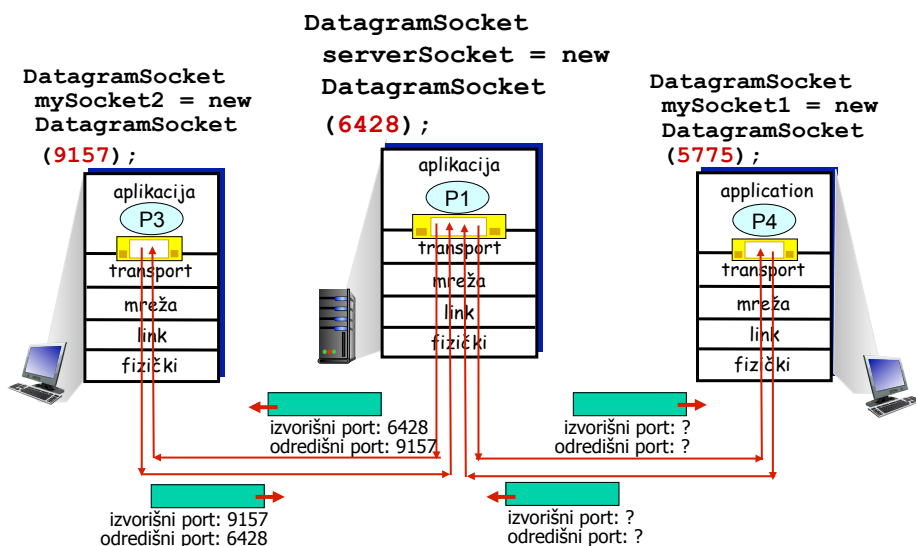
Nivo transporta 4-8

Nekonektivno demultipleksiranje (UDP)

- ❑ Kada se kreira UDP socket transportni nivo mu odmah dodjeljuje broj porta koji ne koristi neki drugi UDP socket na hostu
- ❑ Klijentska strana transportnog protokola obično socketu dodjeljuje ne "dobro poznate" portove 1024-65535
- ❑ UDP socket identifikuju dva podatka:
(IP adresa odredišta, broj porta odredišta)
- ❑ Kada host primi UDP segment:
 - Provjerava odredišni broj porta u segmentu
 - Usmjerava UDP segment u socket koji ima taj broj porta
- ❑ IP datagrami sa istim destinacionim brojevima portova, ali različitim izvorišnim IP adresama i/ili izvorišnim brojevima portova se usmjeravaju na isti socket

Nivo transporta 4-9

Nekonektivno multipleksiranje

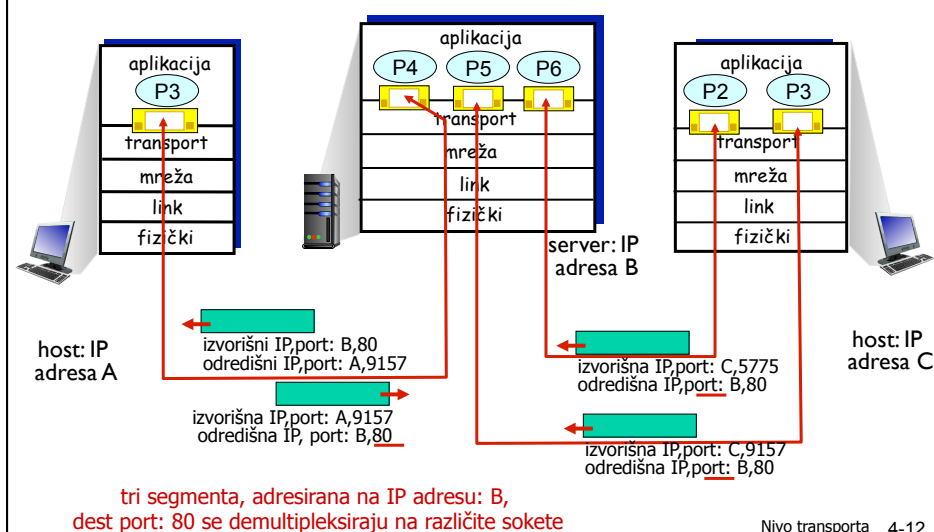
Nivo transporta 4-10

Konektivno demultipleksiranje

- TCP socket identifikuju 4 parametra:
 - Izvorišna IP adresa
 - Izvorišni broj porta
 - Odredišna IP adresa
 - Odredišni broj porta
- Prijemni host koristi sve četiri vrijednosti za usmjeravanje segmenta na odgovarajući socket
- Server host može podržavati više simultanih TCP socket-a:
 - svaki socket je identifikovan sa svoja 4-parametra
- Web serveri imaju različite socket-e za svakog povezanog klijenta
 - ne-perzistentni HTTP će imati različite socket-a za svaki zahtjev

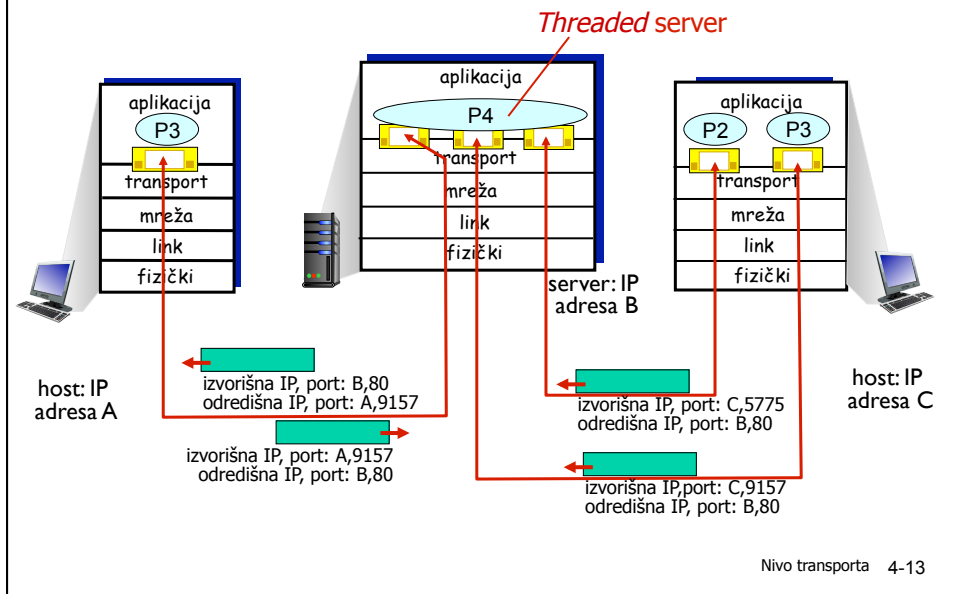
Nivo transporta 4-11

Konektivno demultipleksiranje

Nivo transporta 4-12

Konektivno demultipleksiranje

4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-14

UDP: User Datagram Protocol [RFC 768]

- ❑ Nema poboljšanja koja se nude Internet protokolu
- ❑ "best effort" servis, UDP segmenti mogu biti:
 - izgubljeni
 - predani neredosledno
- ❑ **nekonektivni:**
 - nema uspostavljanja veze (handshaking) između UDP pošiljaoca i prijemnika
 - svaki UDP segment se tretira odvojeno od drugih

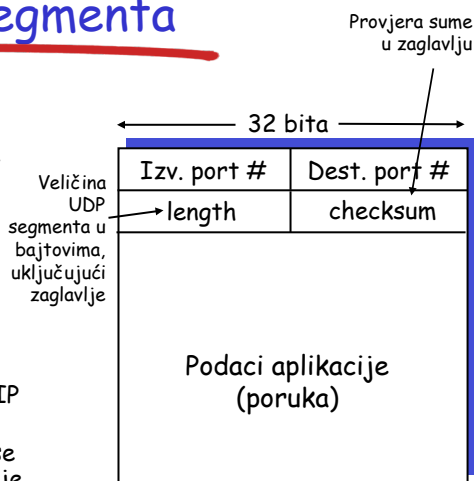
Zašto onda UDP?

- ❑ Nema uspostavljanja veze (koja povećava kašnjenje)
- ❑ jednostavnije: ne vodi se računa o stanju veze
- ❑ manje zaglavlje segmenta (8B u odnosu na 20B kod TCP-a)
- ❑ nema kontrole zagušenja: UDP može slati podatke onom brzinom kojom to aplikacija želi

Nivo transporta 4-15

UDP: zaglavlje segmenta

- ❑ Često se koristi za "streaming" multimedijalne aplikacije
 - Tolerantne u odnosu na gubitke
 - Osjetljive na brzinu prenosa
- ❑ drugi UDP korisnici
 - DNS
 - SNMP (zbog toga što mrežne menadžment aplikacije funkcionišu kada je mreža u kritičnom stanju)
 - RIP (zbog periodičnog slanja RIP update-a)
- ❑ Pouzdani prenos preko UDP: mora se dodati pouzdanost na nivou aplikacije
 - Oporavak od greške na nivou aplikacije
- ❑ **Problem kontrole zagušenja je i dalje otvoren!**

Format UDP segmenta
RFC 768

Nivo transporta 4-16

UDP checksum-a

Cilj: detekcija greške u prenošenom segmentu

Razlog: nema garancije da je kontrola greške primijenjena na svim linkovima preko kojih se segment prenosi. Šta više, greška može nastupiti i u nekom od rutera.

Pošiljalac:

- Tretira sadržaj segmenta (uključujući zaglavlje) kao sekvence 16-bitnih prirodnih brojeva
- checksum: dodaje (suma 1. komplementa) informaciju segmentu
- Pošiljalac postavlja vrijednost checksum -e u odgovarajuće polje UDP segmenta

Prijemnik:

- Sumiraju se sekvence 16-bitnih brojeva (uključujući polje checksum) i posmatra se da li je rezultat broj koji sadrži 16 jedinica:
 - NE - detektovana greška
 - DA - nema greške. *Da li ste sigurni?*

Nema oporavka od greške! Segment se ili odbacuje ili se predaje aplikaciji uz upozorenje!

Nivo transporta 4-17

Internet Checksum-a primjer

□ Napomena

- Kada se sabiraju brojevi, prenos sa najznačajnijeg bita se dodaje rezultatu

		1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0
		1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
prenos		1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1
suma		1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0
checksum		0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1

Nivo transporta 4-18

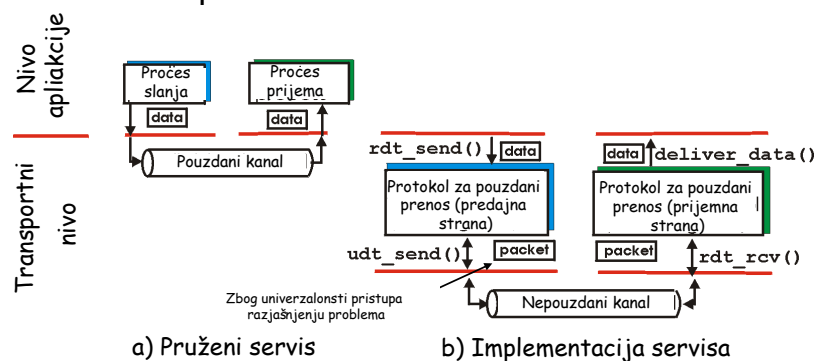
4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-19

Opšti principi pouzdanog prenosa podataka

- ❑ Važno u nivoima **aplikacije, transporta, linka**
- ❑ Jedna od top-10 karakteristika mreže!

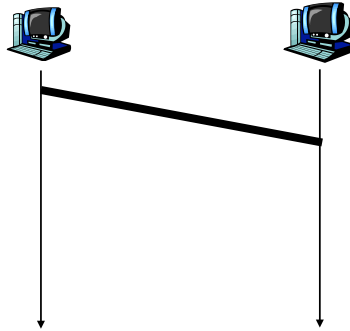

- ❑ Karakteristike nepouzdanog kanala će odrediti kompleksnost pouzdanog protokola za prenos podataka (rdt)

Nivo transporta 3-20

Pouzdaní prenos preko pouzdanog kanala

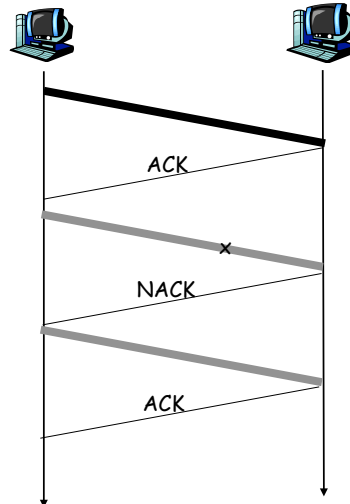
- Kanal je pouzdan u potpunosti
 - Nema greške po bitu
 - Nema gubitka paketa

Nivo transporta 4-21

Kanal sa greškom (ali nema gubitka paketa)

- Kanal može zamijeniti vrijednosti bita u paketu
- Potrebno je detektovati grešku na prijemnoj strani. Kako?
- Prijemna strana o tome mora obavijestiti predajnu stranu potvrdom uspješnog (ACK) ili neuspješnog prijema (NACK)
- Kada prijemna strana primi ACK šalje nove podatke, ako primi NACK obavlja ponovno slanje prethodnog paketa (retransmisija)
- ARQ (Automatic Repeat reQuest)

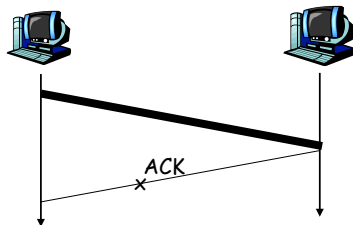

Nivo transporta 4-22

Prethodno rješenje ima fatalan problem!

Šta se dešava kada su ACK/NAK oštećene?

- Pošiljalac ne zna šta se dešava na prijemu!
- Retransmisija je besmislena: moguće je dupliranje paketa

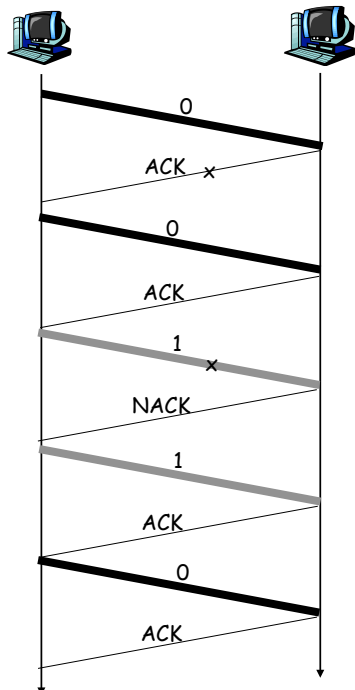
Rješavanje duplikata:

- Pošiljalac dodaje svakom paketu broj u sekvenci
- Pošiljalac ponovo šalje posmatrani paket ako je ACK/NAK oštećen
- Prijemnik odbacuje duple pakete
- U ACK/NAK nema broja u sekvenci paketa koji se potvrđuje jer nema gubitka paketa, pa se potvrda odnosi na poslednji poslani paket.

STOP & WAIT

Pošiljac šalje jedan paket, a zatim čeka na odgovor

Nivo transporta 4-23

Stop & wait (u kanalu bez gubitaka)

Nivo transporta 4-24

Stop & wait (u kanalu bez gubitaka)

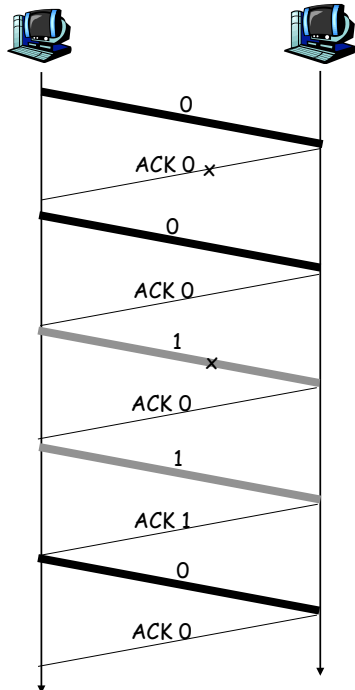
Pošiljalac:

- ❑ Dodaje broj u sekvenci paketu
- ❑ Dva broja (0,1) su dovoljna. Zašto?
- ❑ Mora provjeriti da li je primljeni ACK/NAK oštećen

Prijemnik:

- ❑ Mora provjeriti da li je primljeni paket duplikat
 - stanje indicira da li je 0 ili 1 očekivani broj u sekvenci paketa
- ❑ Napomena: prijemnik ne može znati da li je poslednji ACK/NAK primljen ispravan od strane pošiljaoca

Nivo transporta 4-25

Stop & wait (u kanalu bez gubitaka) bez NAK

- ❑ Iste funkcionalnosti kao u prethodnom slučaju, korišćenjem samo ACK
- ❑ umjesto NAK, prijemnik šalje ACK za poslednji paket primljen ispravno
 - Prijemnik mora *eksplicitno* unijeti broj u sekvenci paketa čiji se uspješan prijem potvrđuje
- ❑ Dvostruki ACK za isti paket na strani pošiljaoca rezultira istom akcijom kao: *ponovo šalji posmatrani paket*

Nivo transporta 4-26

Stop & wait (kanal sa greškom i gubicima)

Nova pretpostavka: kanal takođe izaziva gubitak paketa (podataka ili potvrda)

- checksum, broj u sekvenci, ACK, retransmisije su od pomoći, ali ne dovoljno.

P: Kako se izboriti sa gubicima?

- Pošiljalac čeka dok se određeni podaci ili ACK izgube, zatim obavlja retransmisiju.
- Koliko je minimalno vrijeme čekanja?
- Koliko je maksimalno vrijeme čekanja?
- Nedostaci?

Pristup: pošiljalac čeka "razumno" vrijeme za ACK

- Retransmisija se obavlja ako se ACK ne primi u tom vremenu
- Ako paket (ili ACK) samo zakasni (ne biva izgubljen):
 - Retransmisija će biti duplirana, ali korišćenje broja u sekvenci će to odraditi
 - Prijemnik mora definisati broj u sekvenci paketa čiji je prijem već potvrđen
- Zahtijeva timer

Nivo transporta 4-27

Nivo transporta 4-28

STOP & WAIT performanse

- S&W funkcioniše, ali ima loše performanse
- primjer: 1 Gb/s link, 15 ms vrijeme prenosa od kraja do kraja, veličina paketa 1000B :

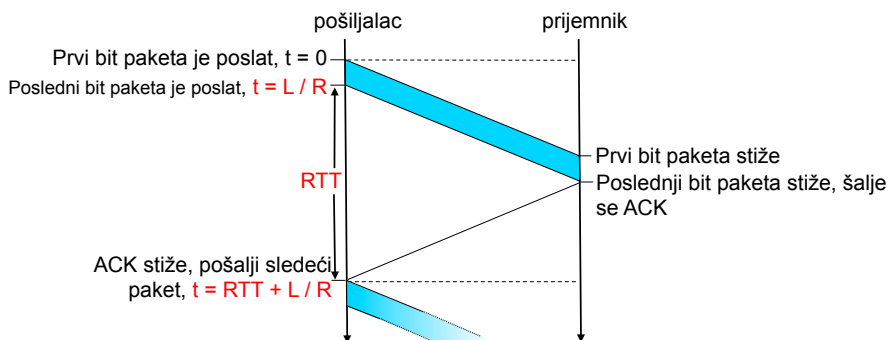
$$T_{\text{prenosa}} = \frac{L \text{ (veličina paketa u bitima)}}{R \text{ (propusnost linka, b/s)}} = \frac{8\text{kb/pkt}}{10^9 \text{ b/s}} = 8 \mu\text{s}$$

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{.008}{30.008} = 0.00027$$

- $U_{\text{pošiljalac}}$: **iskorišćenje** - dio vremena u kome je pošiljalac zauzet
- Pošiljalac šalje 1000B paket svakih 30.008 ms → 267kb/s iako je propusnost linka 1 Gb/s
- Mrežni protokol ograničava fizičke resurse!
- U praksi je situacija još gora jer je napravljeno nekoliko zanemarivanja!

Nivo transporta 4-29

STOP & WAIT performanse

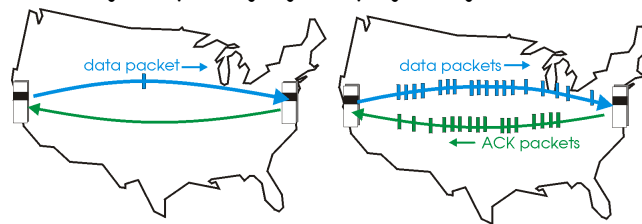
$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{.008}{30.008} = 0.00027$$

Nivo transporta 4-30

"Pipelined" protokoli

"Pipelining": pošiljalac dozvoljava istovremeni prenos više paketa čiji prijem nije potvrđen

- Opseg brojeva u sekvenci mora biti proširen
- Baferovanje na predajnoj i/ili prijemnoj strani

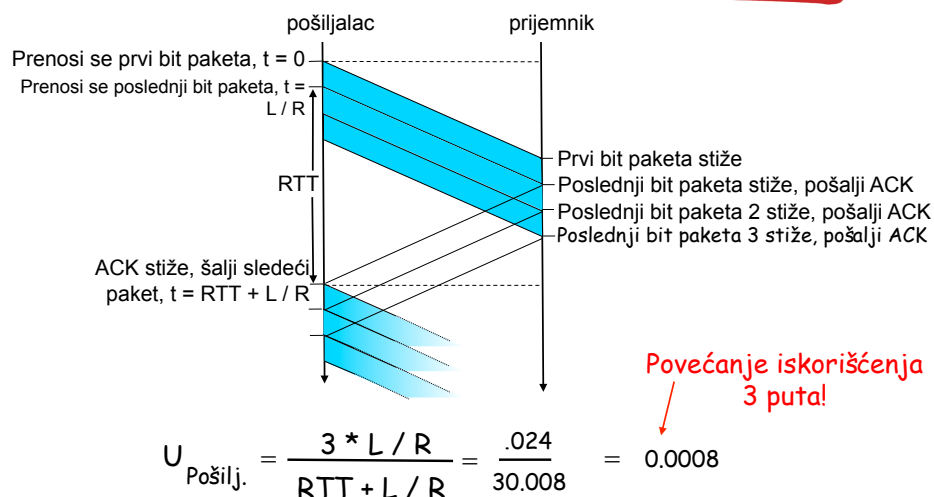
a) Stop and wait protokol

b) Pipeline protokol

- Postoje dvije forme ovog protokola: *"go-Back-N"*, *"selective repeat"*

Nivo transporta 3-31

"Pipelining": povećanje iskorišćenja

Nivo transporta 3-32

Pipelined protokoli: pregled

Go-back-N:

- Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- Prijemnik šalje samo *kumulativne potvrde*
 - Ne potvrđuje segmente ako se jave “praznine”
- Pošiljalac ima timer za najstariji nepotvrđeni paket
 - Kada timer istekne ponovo se šalju svi nepotvrđeni segmenti

Selective Repeat:

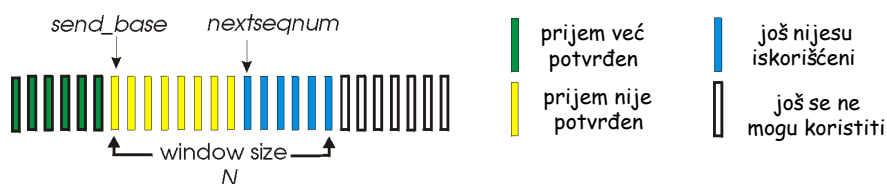
- Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- Prijemnik šalje *individualne potvrde* za svaki paket
- Predajnik ima tajmer za svaki nepotvrđeni segment
 - Kada timer istekne ponovo se šalje samo taj segment

Nivo transporta 4-33

Go-Back-N (sliding window)

Pošiljalac:

- k-bita dugačak broj u sekvenci u zaglavlju paketa što znači da se može poslati $N=2^k$ nepotvrđenih paketa
- “prozor” veličine N susjednih nepotvrđenih paketa je dozvoljen
- Zašto ograničavati N?

- Broj u sekvenci se upisuje u polje zaglavlja veličine k bita ($0, 2^k-1$). Kod TCP $k=32$, pri čemu se ne broje segmenti, već bajtovi u bajt streamu.
- ACK(n): ACK sve pakete, uključujući n-ti u sekvenci - “kumulativni ACK”
 - Mogu se pojaviti dupli ACKovi (vidi prijemnik)

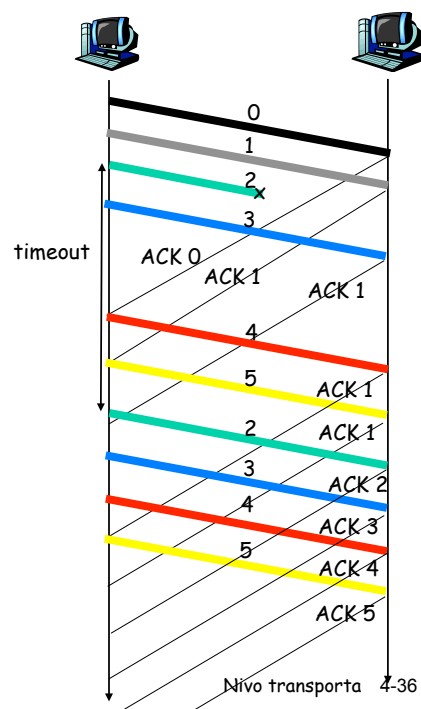
Nivo transporta 4-34

GBN

- timer se inicijalizuje za "najstariji" segment i vezuje za svaki paket čiji prijem još nije potvrđen
- *timeout(n)*: retransmisija paketa n i svih paketa čiji je broj u sekvenci veći od n, u skladu sa veličinom prozora
- uvijek se šalje ACK za korektno primljen paket sa najvećim brojem u sekvenci uz poštovanje *redosleda*
 - Može generisati duple ACK-ove
 - Treba da zapamti samo broj očekivanog paketa
- "out-of-order" paket:
 - odbacuje -> *nema baferovanja na prijemu!* Zašto?
 - Re-ACK paket sa najvećim brojem u sekvenci

Nivo transporta 4-35

GBN u akciji

Go-Back-N: problemi

- ❑ Dozvoljava pošiljaocu da ispuni link sa paketima, čime se uklanja problem lošeg iskorišćenja kanala.
- ❑ Sa druge strane kada su veličina prozora i proizvod brzine prenosa i kašnjenja veliki mnogo paketa može biti na linku. U slučaju gubitka jednog paketa mnogi paketi moraju biti potpuno nepotrebno iznova poslati.
- ❑ Iz tog razloga se koriste "selective repeat" protokoli, koji kao što im ime kaže omogućavaju izbor paketa koji će biti ponovo poslati.

Nivo transporta 4-37

"Selective Repeat"

- ❑ Prijemnik *pojedinačno* potvrđuje sve ispravno primljene pakete
 - baferuje pakete, ako je to potrebno, za eventualnu redoslednu predaju nivou iznad sebe
- ❑ Pošiljalac ponovo šalje samo pakete za koje ACK nije primljen
 - Pošiljalac ima tajmer za svaki paket čiji prijem nije potvrđen
- ❑ Prozor pošiljaoca
 - N uzastopnih brojeva u sekvenci
 - Ponovo ograničava broj poslatih paketa, čiji prijem nije potvrđen

Nivo transporta 4-38

"Selective repeat"

pošiljalac

Podaci odozgo :

- Ako je sledeći broj u sekvenci u prozoru dostupan, šalji paket

timeout(n):

- Ponovo šalji paket n, restartuj tajmer

ACK(n) u [sendbase, sendbase+N]:

- markiraj paket n kao da je primljen
- Ako je n najmanji nepotvrđeni paket, proširi osnovu prozora na bazi narednog najmanjeg broja nepotvrđenog paketa

prijemnik

paket n u [rcvbase, rcvbase+N-1]

- Pošalji ACK(n)
- out-of-order: baferuj
- in-order: predaj (takođe baferuj, predaj u in-order), povećavaj prozor na sledeći paket koji još nije primljen

paket n u [rcvbase-N, rcvbase-1]

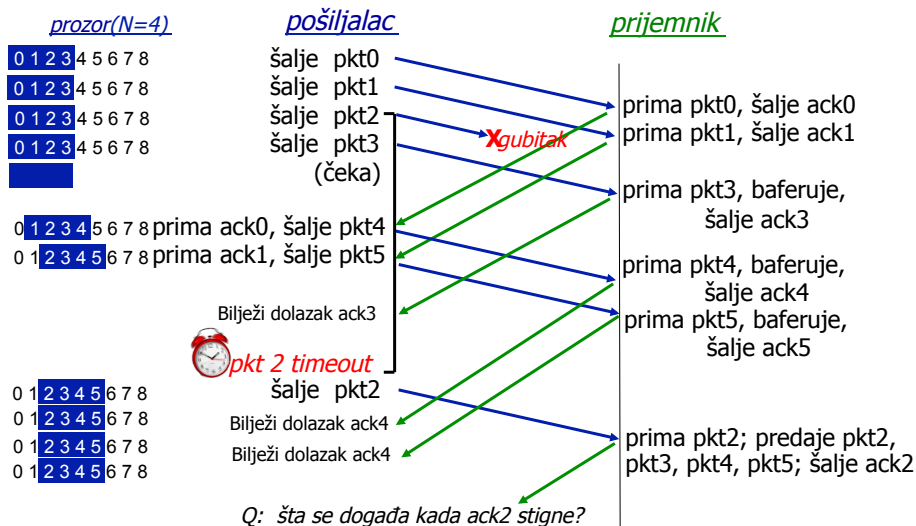
- ACK(n)

drugačije:

- ignoriši

Nivo transporta 4-39

Selective repeat u akciji

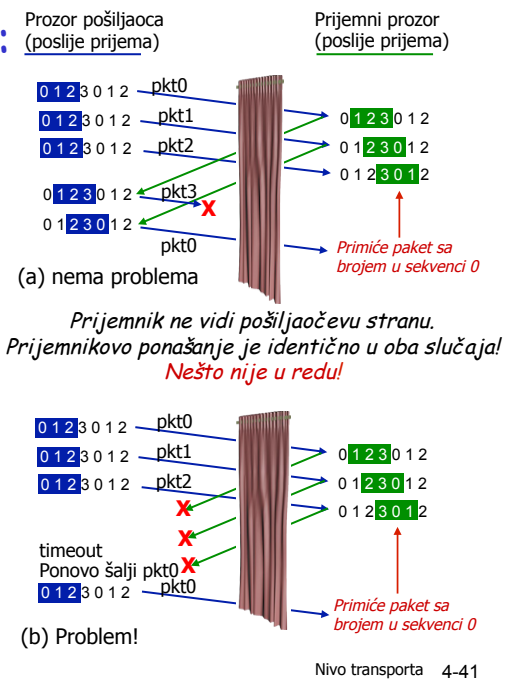
Nivo transporta 4-40

Selective repeat: dilemma

primjer:

- ❑ Brojevi u sekvenci: 0, 1, 2, 3
- ❑ Veličina prozora=3
- ❑ Prijemnik ne vidi razliku u dva scenarija!
- ❑ Duplikat se prima kao novi (b)

Q: kakva je relacija između veličine broja u sekvenci i veličine prozora kako bi se izbjegao problem (b)?

Nivo transporta 4-41

4. Nivo transporta

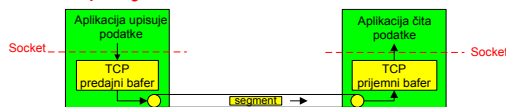
- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-42

TCP: Pregled

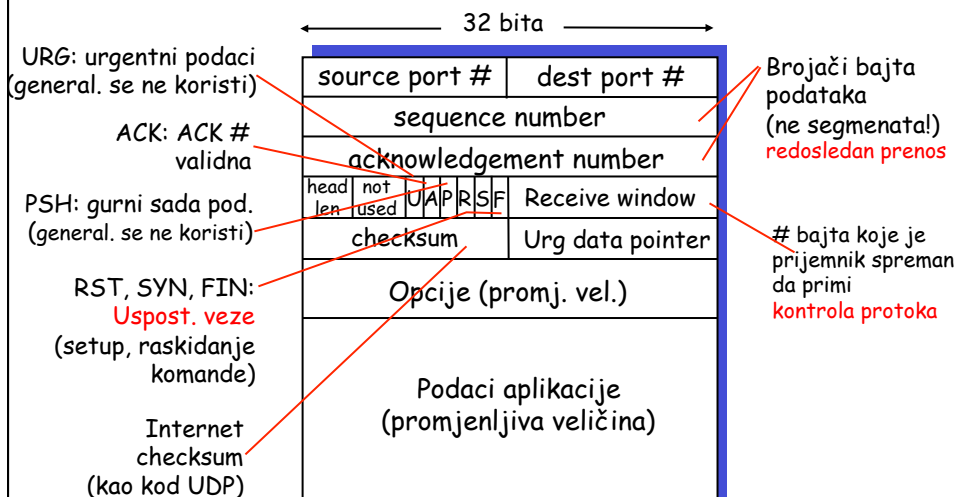
RFC-ovi: 793, 1122, 1323, 2018, 2581,...

- **tačka-tačka:**
 - Jedan pošilj, jedan prij.
- **pouzdan, redosledan prenos bajta:**
 - nema "granica poruka"
- **"pipelined":**
 - TCP kontrola zagušenja i protoka podešava veličinu prozora
- **Baferi za slanje & prijem**
- **"full duplex" prenos:**
 - U istoj vezi prenos se obavlja u oba smjera
 - MSS: maksimalna veličina polja podatak u segmentu
- **konektivan:**
 - "handshaking" (razmjena kontrolnih poruka) inicira je pošiljalac, razmjenjuje stanja prije slanja
- **kontrola protoka:**
 - Pošiljalac ne može "zagušiti" prijemnika

Nivo transporta 4-43

TCP struktura segmenta (21B-1480B)

Nivo transporta 4-44

TCP brojevi u sekvenci, ACK-ovi

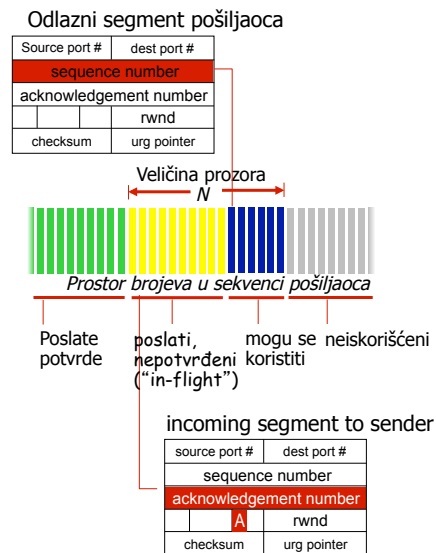
Brojevi u sekvenci:

- Dodjeljuje se broj prvom bajtu iz sadržaja segmenta
- Inicijalne vrijednosti se utvrđuju na slučajan način.

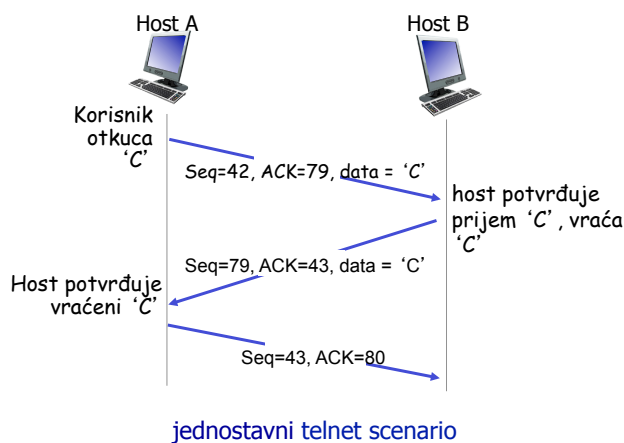
Potvrde (ACK):

- Broj sekvence sledećeg bajta koji se očekuje sa druge strane
- kumulativni ACK

Q: Kako se prijemnik ponaša prema out-of-order segmentima?

TCP brojevi u sekvenci, potvrde

Nivo transporta 4-46

4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-47

TCP pouzdani prenos podataka

- ❑ TCP kreira pouzdani servis korišćenjem IP nepouzdanog servisa
- ❑ "Pipelined" segmenti
- ❑ Kumulativne potvrde
- ❑ TCP koristi jedan retransmisioni tajmer
- ❑ Retransmisije su trigerovane sa:
 - timeout događajima
 - duplim ack-ovima
- ❑ Na početku treba razmotriti pojednostavljenog TCP pošiljaoca:
 - Ignorišu se duplirani ack-ovi
 - Ignorišu se kontrole protoka i zagušenja

Nivo transporta 4-48

Događaji vezani za TCP pošiljaoca

1. Podaci primljeni od aplikacije:

- Kreiranje segmenta sa sekvencom brojeva
- Broj u sekvenci je byte-stream broj prvog bajta podataka u segmentu
- Startuje se tajmer ako to već nije urađeno
- Interval timeout-a se izračunava po odgovarajućoj formuli

2. timeout:

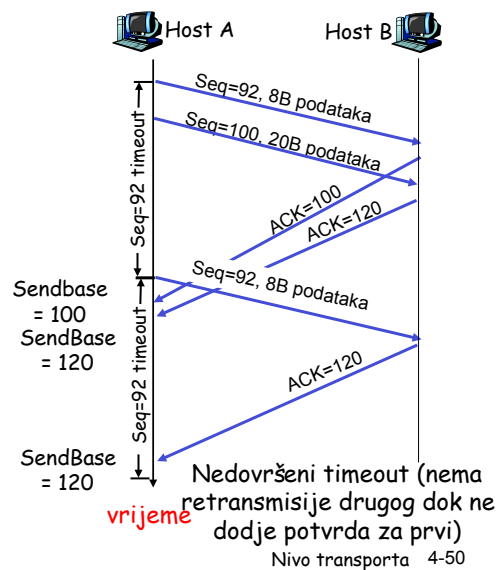
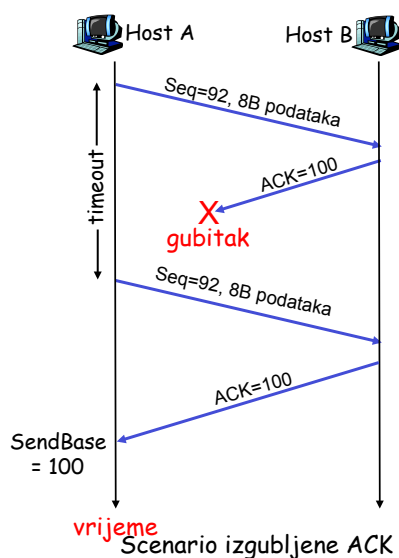
- Ponovo se šalje segment koji je izazvao timeout
- restartovati tajmer

3. Ack primljen:

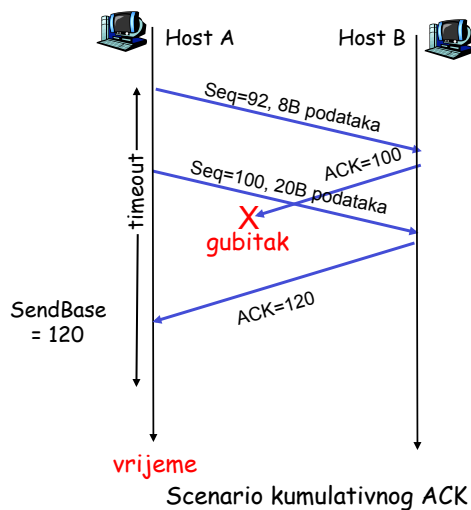
- Ako se potvrdi prijem ranije nepotvrđenog segmenta
 - Napraviti odgovarajući update
 - startovati tajmer ako postoje segmenti koji čekaju

Nivo transporta 4-49

TCP: scenariji retransmisije

TCP: scenariji retransmisije

U slučaju kada istekne timeout period, TCP se više ne pridržava ranije pomenute formule za izračunavanje timeout intervala. Umjesto nje TCP duplira raniju vrijednost timeout intervala.

Nivo transporta 4-51

TCP Round Trip Time i Timeout

P: kako postaviti TCP vrijeme timeout-a?

- Duže od RTT-a
 - ali RTT varira
- Suviše kratko: prerani timeout
 - nepotrebne retransmisije
- Previše dugo: spora reakcija na gubitak segmenta
- Potrebna je aproksimacija RTT-a

P: kako aproksimirati RTT?

- **SampleRTT:** mjeriti vrijeme od slanja segmenta do prijema ACK
 - Ignorirati retransmisije
 - Radi se za samo jedan nepotvrđeni segment
- **SampleRTT** će varirati, želja je za što boljom estimacijom RTT
 - Više mjerenja, a ne samo trenutno **SampleRTT**

P: Da li SampleRTT vezivati za svaki nepotvrđeni segment?

P: Zašto ignorirati retransmisije?

Nivo transporta 4-52

TCP Round Trip Time and Timeout

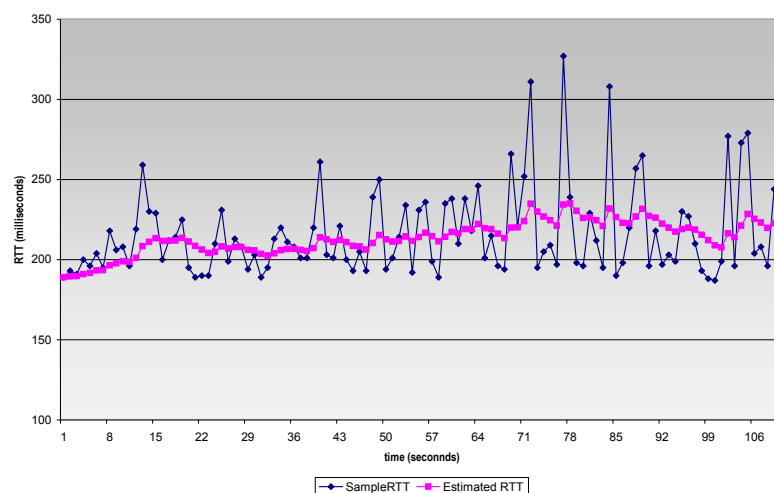
$$\text{EstimatedRTT} = (1 - \alpha) * \text{EstimatedRTT} + \alpha * \text{SampleRTT}$$

- Uticaj prošlosti opada po eksponencijalnoj raspodjeli
- Exponential weighted moving average (EWMA) ili eksponencijalno ponderisani klizni prosjek
- Tipična vrijednost: $\alpha = 0.125$

Nivo transporta 4-53

Primjer RTT estimacije:

RTT: gaia.cs.umass.edu to fantasia.eurecom.fr

Nivo transporta 4-54

TCP Round Trip Time i Timeout

Setovanje timeout-a

- **EstimatedRTT + “sigurnosna margina”**
 - Velika varijacija u EstimatedRTT -> velika sigurnosna margina
- Prvo se estimira koliko SampleRTT odstupa od EstimatedRTT:
$$\text{DevRTT} = (1-\beta) * \text{DevRTT} + \beta * |\text{SampleRTT} - \text{EstimatedRTT}|$$

(tipično, $\beta = 0.25$) EWMA od ove razlike

Tada se setuje timeout interval:

$$\text{TimeoutInterval} = \text{EstimatedRTT} + 4 * \text{DevRTT}$$

Nivo transporta 4-55

TCP generisanje ACK [RFC 1122, RFC 2581]

<u>Događaj na prijemu</u>	<u>TCP akcije prijemnika</u>
Dolazak in-order segmenta sa očekivanim brojem u sekvenci. Svi podaci do očekiv. broja su potvrđ.	ACK sa kašnjenjem. Čeka do 500ms za sledeći segment. Ako nema sledećeg, šalje ACK.
Dolazak in-order segmenta sa očekiv. brojem u sekvenci. Potvrđ. prijema drugog segmenta u toku.	Odmah šalje jednu kumulativnu ACK, potvrđujući oba in-order segmenta
Dolazak out-of-order segmenta sa većom vrijednosti broja u sekv. od očekivane. Detektovan prekid.	Odmah šalje duplikat ACK, indicirajući broj u sekvenci očekivanog bajta.
Dolazak segmenta koji djelimično ili potpuno popunjava prekid.	Odmah šalje ACK, omogućavajući da segment popuni prekid

Nivo transporta 4-56

"Fast Retransmit"

- Time-out period je često predug:
 - Dugo kašnjenje prije slanja izgubljenog paketa
- Detekcija izgubljenog segmenta preko dupliranih ACK-ova.
 - Pošiljalac često šalje mnogo segmenata
 - Ako je segment izgubljen, najvjerovatnije će biti dosta dupliranih ACK-ova.
- Ako pošiljalac primi 3 ACK za iste podatke, pretpostavlja se da je segment poslije potvrđenog izgubljen:
 - "fast retransmit": ponovno slanje segmenta prije nego što je tajmer istekao

P: Da li TCP ima GBN ili "selective repeat" kontrolu greške?

P: Zašto 3 a ne dva ACK?

Nivo transporta 4-57

4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-58

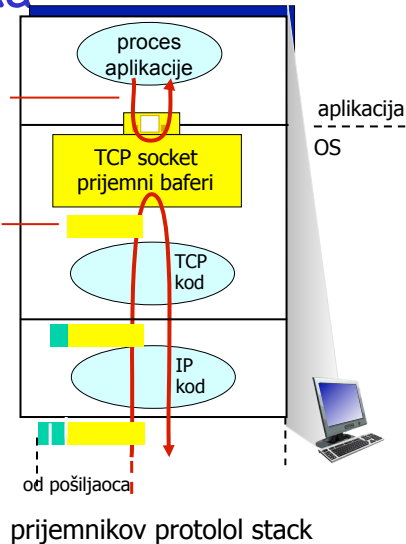
TCP kontrola protoka

Aplikacija može ukloniti podatke iz bafera TCP socketa

... sporije od TCP prijemnik predaje (pošiljalac šalje)

Kontrola protoka

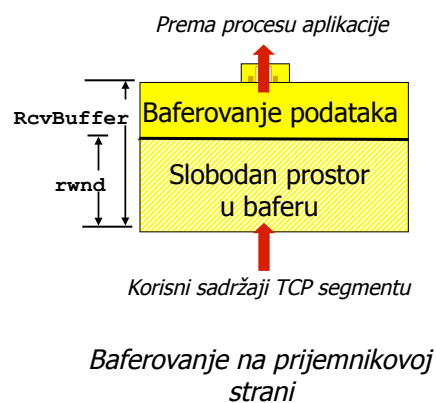
Prijemnik kontrolira pošiljaoca, tako da pošiljalac neće zagušiti prijemnikov bafer šaljući podatke velikom brzinom

Nivo transporta 4-59

TCP kontrola protoka

- Prijemnik oglašava slobodan prostor u baferu podešavanjem vrijednosti u polje **rwnd** u zaglavlju TCP segmenta
 - Veličina **RcvBuffer** se podešava u opcijama socketa (tipična vrijednost 4096B)
 - Mnogi OS podešavaju **RcvBuffer**
- Pošiljalac ograničava broj nepotvrđenih ("in-flight") podataka na vrijednost prijemnikovog **rwnd**
- Garantuje da se ne prepuni bafer

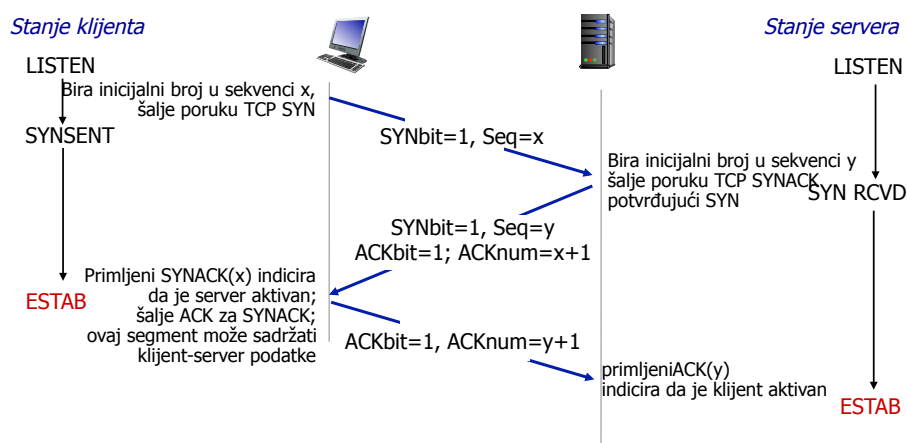
Nivo transporta 4-60

4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje vezom

Nivo transporta 4-61

TCP 3-way handshake

Nivo transporta 4-62

TCP: zatvaranje konekcije

Stanje klijenta

ESTAB

`clientSocket.close()`

FIN_WAIT_1

Ne može slati
ali može primati

FIN_WAIT_2

Čeka da server
zatvori

TIMED_WAIT

čekanje u trajanju
od dva vremena "života"
segmenta

CLOSED

Stanje servera

ESTAB

CLOSE_WAIT

LAST_ACK

CLOSED

FINbit=1, seq=x

ACKbit=1; ACKnum=x+1

Još uvijek
može slati

FINbit=1, seq=y

ACKbit=1; ACKnum=y+1

Ne može
više slati

Nivo transporta 4-63